

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БК 34 ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ

Спеціальність **227 Терапія та реабілітація**
Освітньо-професійна програма **Фізична терапія**

Психолого-природничий факультет

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи медичних знань» для

здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 227
Терапія та реабілітація освітньо-професійної програми «Фізична терапія».

Мова навчання: українська

Розробник: Чепурка О. Ю., доцент кафедри біології, здоров'я людини та
фізичної терапії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини
та фізичної терапії.

Протокол від “ 24 ” червня 2025 року № 7

Завідувач кафедри кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

(проф. Інна СЯСЬКА)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від “ 26 ” червня 2025 року № 5

Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого факультету

Ірина ТРОХИМЧУК

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Вибіркова	
Модулів — 1	Спеціальність 227 Терапія та реабілітація	Рік підготовки:	
Змістових модулів —2		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: підготовка презентацій по змістових модулях		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		5-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3,5 самостійної роботи студента – 7.		Освітній ступінь: бакалаврський	16 год.
	Практичні, семінарські		
	14 год.		
	Лабораторні		
	Самостійна робота		
	60 год.		
	Індивідуальні завдання:		
	6 год.		
	Вид контролю:		
	залік		
Передумови для вивчення дисципліни (Нормальна анатомія, Нормальна фізіологія, Патологічна анатомія, Патологічна фізіологія.)			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна "Основи медичних знань" надає здобувачам вищої освіти не лише теоретичні знання, але й практичні навички, включаючи надання першої медичної допомоги. Цей аспект курсу відіграє важливу роль у формуванні свідомості громадян та їхньої здатності діяти в надзвичайних ситуаціях, що є важливо у період воєнного стану країни. Здобувачі вищої освіти отримують знання про те, як надавати допомогу у випадках травм, отруєнь, серцевих нападів, удушення та інших надзвичайних ситуацій. Вони вивчають основні принципи оцінки стану потерпілого, виявлення найбільш критичних проблем та негайні дії, які необхідно вжити для забезпечення життєво важливої допомоги. Під час практичних занять здобувачі вищої освіти отримують можливість використовувати штучні манекени та імітаційні сценарії, щоб відпрацювати свої навички у реалістичних умовах. Вони отримують навички правильного використання медичних приладів та нош, а також навчаються спілкуватися з потерпілими та організовувати допомогу у командній роботі. Отже, курс "Основи медичних знань" акцентується на розвитку практичних навичок надання першої медичної допомоги, що є критичним для підготовки майбутніх фахівців для реальної практики та несення відповідальності за життя і здоров'я інших людей.

Мета дисципліни "Основи медичних знань" полягає у підготовці здобувачів вищої освіти до ознайомлення з теоретичними основами медицини, розуміння принципів здоров'я та захворювання, вивчення медичної термінології та понять, розвитку навичок критичного мислення та проблемного вирішення, а також розвитку навичок надання першої домедичної допомоги.

Завдання вивчення дисципліни "Основи медичних знань" включає:

1. Ознайомлення з основами медичних знань щодо підтримання здоров'я людини.
2. Розуміння та інтерпретація медичної інформації: студенти навчаються розуміти медичну термінологію, а також аналізувати та інтерпретувати медичні дані та інформацію.
3. Розвиток критичного мислення та аналітичних навичок: дисципліна сприяє формуванню вмінь критично мислити, аналізувати наукові дані та вирішувати проблеми, пов'язані з домедичною допомогою у повсякденному житті.
4. Підготовка до практичної діяльності в галузі долікарської допомоги: здобувачі вищої освіти отримують основні знання та навички, які необхідні для подальшого вивчення та практичного застосування.
5. Розвиток комунікативних навичок: дисципліна може сприяти розвитку навичок взаємодії з пацієнтами та колегами у професійній спільноті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні набути таких **компетентностей**:

- ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- СК 01. Здатність пояснити потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
- СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
- СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.
- СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.
- СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

3. Програмні результати навчання:

ПР 01. Реалізовувати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 05. Вміти надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Загальне вчення про здоров'я і хворобу. Суспільне та індивідуальне здоров'я. Вплив соціальних і екологічних факторів на здоров'я.

Тема 2. Нозологія. Поняття про хвороби і різні види патологій.

Тема 3. Реактивність та резистентність. Поняття про імунітет та його види.

Тема 4. Інфекції та інфекційні захворювання. Основи епідеміології. Соматичні хвороби основних систем органів людини.

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Рівні медичної допомоги, лікарняні установи. Значення ПМД, правила і принципи її надання, транспортування.

Тема 6. ПМД при зупинці серцевої діяльності та дихання.

Тема 7. ПМД при кровотечах та інших травмах.

Тема 8. ПМД при загрозливих для здоров'я і життєвих станах.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Загальне вчення про здоров'я і хворобу. Суспільне та індивідуальне здоров'я. Вплив соціальних і екологічних факторів на здоров'я.	10	2	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Нозологія. Поняття про хвороби і різні види патологій.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Реактивність та резистентність. Поняття про імунітет та його види.	12	2	2	-	-	8						
Тема 4. Інфекції та інфекційні захворювання. Основи епідеміології. Соматичні хвороби	12	2	2	-	-	8						

основних систем органів людини.												
Разом за змістовим модулем 1	46	8	6	-	-	32	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2.												
Тема 5. Рівні медичної допомоги, лікарняні установи. Значення ПМД, правила і принципи її надання, транспортування	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 6. ПМД при зупинці серцевої діяльності та дихання.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 7. ПМД при кровотечах та інших травмах.	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 8. ПМД при загрозливих для здоров'я і життєвих станах.	10	2	2	-	-	6						
Разом за змістовим модулем 2	44	8	8	-	-	28	-	-	-	-	-	-
ІНДЗ	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	16	14	-	-	60	-	-	-	-	-	-

6. Теми семінарських занять

Не передбачено.

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і зміст курсу. Здоров'я людини, його аспекти і місце в ієрархії потреб людини.	2
2	Вплив алкоголю, наркотиків і паління на організм людини. Профілактика наркоманії, токсикоманії, алкоголізму і паління у дітей і підлітків.	2
3	Перша медична допомога при шоківому стані, пораненнях і кровотечах. Накладання пов'язок на голову, тулуб і живіт. Методи зупинки кровотечі.	2
4	Перша медична допомога при травмах і переломах. Накладання пов'язок на кінцівки. Засоби іммобілізації кінцівок. Правила транспортування хворих.	2
5	Перша медична допомога при загрозливих для життя станах. Ознаки клінічної і біологічної смерті. Реанімація і її методи.	2

6	Інфекційні хвороби. їх види, етіологія і особливості перебіг. Неспецифічний і специфічний імунітет, їх особливості. Профілактика інфекційних захворювань.	2
7	Перша медична допомога при захворюваннях нервової системи і внутрішніх органів.	2
	Всього	14

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суспільне та індивідуальне здоров'я.	4
2	Поняття про імунітет та його види.	4
3	Поняття про здоров'я.	4
4	Рівні медичної допомоги.	4
5	Види інфекції.	4
6	Інфекційні захворювання.	4
7	Вплив соціальних факторів на здоров'я	4
8	Вплив екологічних факторів на здоров'я	4
9	Методи зупинки кровотечі.	4
10	Засоби іммобілізації кінцівок.	4
11	Реанімація і її методи.	4
12	Профілактика інфекційних захворювань.	4
13	Неспецифічний і специфічний імунітет.	4
14	Соматичні хвороби основних систем органів людини.	4
15	Основи епідеміології.	4
	Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання з курсу «Основи медичних знань» передбачає підготовку презентацій по змістових модулях, що включає наступні види робіт:

- складання опорно-логічних схем відповідно до вивченого теоретичного матеріалу;
- підготовка та захист науково-інформаційних матеріалів.

11. Методи навчання

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
 МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
 МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
 МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
 МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
 МН6 – самостійна робота;
 МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

12. Методи оцінювання

МО2 – усне або письмове опитування;
 МО6 – реферати, есе;
 МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
 МО9 – захист практичних робіт;
 МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання:

-залік;
 -аналітичні звіти, реферати, есе;
 -презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 12.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПР 16.	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9 МО10
СК 01.	Здатність пояснити потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.	ПР 01.	Реалізовувати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9 МО10

			фахівців, а також покращенню довкілля громади.		
СК 04.	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.	ПР 04.	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9 МО10
СК 07.	Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.	ПР 16.	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9 МО10
СК 12.	Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.	ПР 05.	Вміти надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9 МО10
СК 13.	Здатність навчати пацієнта/опікунів в самообслуговуванні/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та	ПР 16.	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО6 МО7 МО9 МО10

	неповносправно сті, здоровому способу життя.				
--	--	--	--	--	--

14. Критерії оцінювання результатів навчання.

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетен-тності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і			

		вивченням дисципліни	відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			
--	--	----------------------	---	--	--	--

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота								ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	6	100
8	8	8	8	8	8	8	8		
Модульний контроль-14				Модульний контроль-16					

16. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни представлено в системі Moodle та складається:

- Робоча програма навчальної дисципліни, силабус.
- Опорний конспект лекцій.
- Матеріали для практичних занять.
- Завдання до самостійної роботи.
- Завдання для здійснення модульного і підсумкового контролю знань.

Толочик І. Л., Кучерук Є. Ф. Основи медичних знань. / Навчальний посібник. Херсон. Олді-Плюс. 2020. 160 с.

17. Питання для підготовки до підсумкового контролю

Предмет і зміст курсу.

Здоров'я людини, його аспекти і місце в ієрархії потреб людини.

Вплив алкоголю, наркотиків і паління на організм людини.

Профілактика наркоманії, токсикоманії, алкоголізму і паління у дітей і підлітків.

Перша медична допомога при шоківому стані, пораненнях і кровотечах.

Накладання пов'язок на голову, тулуб і живіт.

Методи зупинки кровотечі.

Перша медична допомога при травмах і переломах.

Накладання пов'язок на кінцівки.

Засоби іммобілізації кінцівок.

Правила транспортування хворих.

Перша медична допомога при загрозливих для життя станах.

Ознаки клінічної і біологічної смерті.

Реанімація і її методи.

Інфекційні хвороби. їх види, етіологія і особливості перебігу.

Неспецифічний і специфічний імунітет, їх особливості.

Профілактика інфекційних захворювань.

Перша медична допомога при захворюваннях нервової системи і внутрішніх органів.

Загальне вчення про здоров'я і хворобу.

Суспільне та індивідуальне здоров'я.

Вплив соціальних і екологічних факторів на здоров'я.

Нозологія.

Поняття про хвороби і різні види патологій.

Реактивність та резистентність.

Поняття про імунітет та його види.

Інфекції та інфекційні захворювання.

Основи епідеміології.

Соматичні хвороби основних систем органів людини.

Рівні медичної допомоги, лікарняні установи.

Значення ПМД, правила і принципи її надання, транспортування.
ПМД при зупинці серцевої діяльності та дихання.
ПМД при кровотечах та інших травмах.
ПМД при загрозових для здоров'я і життєвих станах.

18. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Будзин В., Гузій О. Основи медичних знань : навч. посіб. Львів : ЛДУФК, 2018.148 с.
2. Валецька Р. О. Основи медичних знань: підручник. Луцьк: Видавництво «Волинська книга», 2007. 285 с.
3. Головка О. Ф., Плахтій П. Д. Основи медичних знань: навчальний посібник. Кам'янець - Подільський: Аксіома, 2006. 292 с.
4. Гишак Т. В., Долинна О. В. Основи медичних знань і тактичної медицини: навч. посіб. Вид-во Каравела, 2024. 284 с.
5. Плахтій П. Д., Зарицький О. М., Соколенко А. С. Основи медичних знань: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавництво «Волинська книга», 2010. 105 с.
6. Толочик І. Л., Кучерук Є. Ф. Основи медичних знань. навчальний посібник. Херсон. Олді-Плюс. 2020. 160 с.

Допоміжна

7. Головка О. Ф., Плахтій П. Д. Невідкладна само- і взаємодопомога при загрозових для життя станах: навчальний посібник. Кам'янець - Подільський: КП Інформаційний вид відділ, 2004. 76 с.
8. Петриченко П. В. Перша медична допомога. К.: Медицина, 2007. 248 с.
9. Скакун М. П., Охримович Л. М. Невідкладна допомога при гострих отруєннях: учбовий посібник. Т.: ОПТВПК «Збруч», 1993.112 с.
10. Вайда Т. С. Долікарська допомога: навч. посіб.: Олді-Плюс, 2019. 874 с.
11. Гринзовський А. М., Волянський П. Б., Калашченко С. І. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях. Київ, Скіф. 2023. 216 с.
12. Жилін Т. П., Нагайник Т.Г., Чуприна О.В. Надання домедичної допомоги. Методичні рекомендації. Право, 2020. 134 с.
13. Бабінець Л. Загальна практика-сімейна медицина. У 3-х книгах. Книга 1. Організація первинної медичної допомоги. Київ, Медицина. 2023. 448 с.
14. Черняхівський В. Й., Котляр Н. В., Кириченко І. Г. Основи домедичної підготовки. Київ, Гельветика. 2022. 188 с.

19. Інформаційні (інтернет) ресурси

15. <https://www.rshu.edu.ua/> - сайт Рівненського державного гуманітарного університету
16. <https://library.rshu.edu.ua/> - сайт наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.
17. <https://mon.gov.ua> - сайт Міністерства освіти і науки України.
18. <http://www.nbuv.go.ua/> – сайт бібліотеки ім. В. Вернадського.